

100
Temel
Eser

kuyruklu yıldız altında

bir izdivaç

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR

ANTİK

KUYRUKLU
YILDIZ ALTINDA
BİR İZDİVAÇ

1

Bedriye Hanım bahçe üzerindeki küçük odanın penceresinden bitişik komşunun tahta kaplamasına yumruğuyla heyecanlı heyecanlı vurarak haykırıyordu:

“Kardeşim Emine neredesin? Pencereye gel bak sana ne söyleyeceğim!”

Bir cevap alamayınca kendi kendine:

“Aman bu karı da ne miskindir. Kıyametler kopsa o kuytu odadan dışarı çıkmaz... İçeride haşrolur kalır...”

Yumruklarının şiddetini iki misli arttırarak:

“Emine Hanım azıcık pencereye gel... Bak neler olacakmış neler... Dünyaya yıldız çarpacakmış... Merakımdan bir yerde duramıyorum... A, bak karı ses bile vermiyor.” Yumruğu daha şiddetle indirerek devam eder. “Ölü müsün ayol! Azıcık kıpırda...”

Emine Hanım yavaşça penceresini açıp başını dışarı çıkararak:

“Oğlanı yeni uyuttum. Vurma öyle hızlı hızlı. Ev temelinden sallanıyor...”

“A, daha neler! Benim yumruğumdan ev sallanır mı hiç?”

“A, nasıl sallanmaz? Tavanın aralıklarından pıtır pıtır tozlar dökülüyor. Bir iki gündür çocuk rahatsız. Çok huy-suzlanıyor. Uyutuncaya kadar akla karayı seçtim.”

“Haberin yok mu?”

“Ne var? Yine Sıtkı karısını mı boşadı?”

“Ay yere batsın Sıtkı da karısı da... Bu öyle karı boşama işi filan değil. İş fena...”

“Ne olmuş canım?”

“Ortalık çalkanıyor... Bursa’da sağır sultan duydu. Senin hâlâ bir şeyden haberin yok... Ah ne felaket...”

“Ay yüreğimi oynatma öyle... Meraklanınca boğazıma bir şey tıkanıyor. Fena oluyorum. Evvelki kadar keder götüremiyorum... Pek acıklı bir şeyse söyleme rica ederim...”

“Acıklının acıklısı... Evlere barklara şenlik... Dostlar başından uzak.”

“Etme Bedriye etme... İşte yüreğim gümbürdemeye başladı... Acaba hacı babama inme mi indi? Söyle, bayılacağım.”

“Dünyaya kuyruklu yıldız çarpacakmış...”

Emine Hanım “tü tü” diye birkaç defa yakasına tükürerek heyecanını defetmeye uğraştıktan sonra:

“Aman ben de korkacak bir şey var zannettim. Ne kadar telaş yaptın kardeş... Çarpacaksa çarpsın. Ne var? Kapımı kapar evceğizimde otururum. Bir yere çıkmam. Şimdi karılar ‘nasıl çarpacakmış bakalım’ diye sürü sürü seyre giderler... A gitmem, gitmem... İt köpek arasında çiğnenmeye vaktim yok...”

Bedriye Hanım asabi bir kahkahayla:

“Emine kardeş sen ne kadar aptalmışsın! Hiç o koca meret, o saçaklı Raziye bu dünyaya çarpar da senin evin kalır mı ki kapını kapayıp da içinde oturacaksın?”

“Hanım benim evime bir şeycik olmaz. O helal parayla yapıldı. Kazasker Efendi’nin Çarşamba’daki konağı yıkıldığı vakit onun kerestesiyle yapıldı. İçinde kullandıkları yağhane direklerini sen görseydin şaşardın. Bu dünya yıkılır da yine bizim evimiz yerinde durur. Büyük zelzelede ne kâgir binalar göçtü de evimizin kıymığı bile yerinden oynamadı. Tevekkülün gemisi batmaz. Sen merak etme...”

“Emine sen ne kayıtsız kadınsın! Vallahi korkudan bu gece gözlerime uyku girmedi.”

“Korkma. Hepsi yalan. Müneccim uydurması. Ne çarpacağı var ne bir şey! ‘Küllü müneccimun kezzâb’¹ Hacı baban daima öyle söylemez mi? Geçenlerde de öyle dediler. Yine bir kuyruklu görünmedi miydi? Çarpacak dediler. Gökten ateş yağacak dediler. Bilmem daha ne haltlar ettiler. Hiçbirinin aslı çıktı mı? Hay söyleyenlerin kemikleri çarpılsın inşallah. O geçenki kuyruklu için bir ucu yerde bir ucu gökte dediler. Atiye Hanım’ın evinden gözüküyormuş. Bir gece akşam yemeğinden sonra oraya gittik. Şöyle Cerrahpaşa Camii’nin yanına doğru, havada iri, sorguç gibi bir şey gördük. İşte oymuş. Bu kadar lakırdı meğerse onun içinmiş...”

Üst taraftaki komşu Emeti Hanım bahçe duvarının önünde, dibi yukarı yani tersine konmuş eski bir küfenin üstüne çıkarak kınalı saçlarını gösterip:

1 “Bütün dilenciler yalancıdır,” anlamına gelen hadis-i şerif.

“A çocuklar nedir telaşınız? Vıcır vıcır yine orada ne ötüşüyorsunuz?”

Bedriye Hanım:

“Kuyrukluyu söyleşiyoruz Emeti Hanımcığım...”

Emeti Hanım:

“Hangi kuyruklu?”

Bedriye Hanım:

“A, kaç tane var kadını?”

Emeti Hanım:

“Kaç tane istersin? Sokak dolusu var.”

Bedriye Hanım:

“Biz o sokaktaki kuyrukluları söylemiyoruz canım. Gökteki kuyrukluyu konuşuyoruz. Birkaç haftaya kadar dünyaya çarpacakmış diyorlar.”

Emeti Hanım:

“Siz gökteki kuyrukludan korkmayınız. Yerdekilere korkunuz. Bu berikiler daha tehlikeli.”

Bedriye Hanım hayretle:

“Bu yerdekiler hangileri a kuzum?”

Emeti Hanım:

“Hangileri olacak? Guguruklarının tepelerine yalancı pırlantadan birer iğne ilştirip çarşaflarının eteklerini birer arşın yerlerde sürüyerek sokaklarda gezen kuyruklular.”

Bedriye Hanım:

“İlahi Emeti Hanımcığım, kıyametler kopsa sen yine böyle gençlerle uğraşmaktan vazgeçmezsin. O zavallı hanımların kuyruklu olup da kime çarptıkları var?”

Emeti Hanım hiddetle:

“Nasıl nasıl! Onların darbelerine uğrayıp da az delikanlı hurdahaş olmadı.”

Emine Hanım hafif hafif gülererek:

“Yıldız çarpıp da kıyamet kopacak diyorlar da bak bu kadın hâlâ ne düşünüyor.”

Emeti Hanım dargın bir şekilde başını duvarın üzerinde biraz daha uzatarak:

“Düşünürüm zâhir, yeğenimin oğlu Behçet’e geçenlerde böyle yapma, pırlanta iğneli kuyrukunun biri çarpmış da oğlan üzüntüsünden kendini az kaldı bahçedeki dut ağacına asıyordu. Yazık değil mi? Yirmi ikisinde tosun gibi delikanlı...”

Bedriye Hanım:

“Şimdi öyle şeyler düşünecek zaman değil. Bu yukarıki yıldız çarparsa hepimiz tuzla buz olacaktıız.”

Emeti Hanım:

“Sus kızım, içim fena oldu. Kim söylüyor onu?”

Bedriye Hanım:

“Ulemalar kitapta yerini görmüşler.”

Emeti Hanım:

“Sen sakla Rabbim cümle ümmet-i Muhammed’i, bu Emeti kulunu da. Kıyamet alametleri... İşte ben yine söyli-

yorum, bu gökteki kuyruklu, yerdekilerin şerleri yüzünden ortaya çıktı. Geçen sene Dizdariye taraflarında bir paşanın katırı doğurdu dedilerdi de inanmadıydık. İşte bakınız doğruymuş. Demek ki vakitler yakın... Yapı da pek çoğaldı. İşte bu birkaç şey kıyamet alametidir. Biz büyük babalarımızdan, analarımızdan öyle işittik.”

Emine Hanım'ın kızı Mebrure birdenbire odaya validesinin yanına girerek sorar:

“Anne ne konuşuyorsunuz?”

“Yavaş kızım, kardeşin uyanacak... Sanki bu dünyaya bir kuyruklu yıldız çarpacakmış da hepimiz tuzla buz olacakmışız... Gel bak dinle, onu anlatıyorlar.”

“Ay ben korkarım anne. Ne vakit çarpacakmış?”

“Bilmem. Gel de sor.”

Mebrure pencereden başını uzatarak:

“Bedriye Hanım Teyze, kuyruklu bize ne vakit çarpacakmış?”

“Önümüzdeki mayısın bilmem kaçında, sabaha karşı çarpacakmış diyorlar.”

Emine Hanım:

“Çarpacağına böyle günüyle saatiyle nasıl biliyorlar? Kuyruklu filan günde filan saatte çarpacağım diye bu dünyaya telgraf mı göndermiş?”

Emeti Hanım duvarın arkasından haykırarak:

“İnanmayınız, inanmayınız... ‘Küllü müneccimün kezzâb’. Büyülerine at nalı, tavşan başı... Yine büyük bir

büyü yaptılar da onu tutturmak için bu koskoca yalanı ortaya kapıp salıverdiler.”

Bedriye Hanım:

“Yalan değil, yalan değil... Ben kuyruklunun resmini gördüm.”

Emeti Hanım:

“Ay nerede gördün? Aman aman bu zamane insanların yapmayacakları yok. Ne çabuk resmini çıkardılar?”

Bedriye Hanım:

“Telgrafçıların evinde gördüm. Bilirsiniz ya! Onların oğlu İrfan, Frenkçe okur. Önüme bir büyük kitap açtı. İçinde bütün yıldızların, ayların, güneşlerin resimleri var.”

Emeti Hanım:

“Ah tevekkeli değil Cenab-ı Mevlâ'nın esrarına ermek için böyle gökteki ayların, yıldızların resimlerini çıkarınca işte sonu böyle olur. Bize kuyruklu da çarpar kuyuksuzu da...”

Bedriye Hanım:

“Bu kitabın içinde ne yok, ne yok, ne yok hanım. Birçok tekerlekler, yarım aylar, bütün aylar... Âşık yolu şaşırdı gibi, endişe gibi çizgiler²... Üç köşeli, dört köşeli şekiller... Anasına babasına pay veren çiçeğine benzer bir şeyler... Tentene gibi, Hristo teyeli gibi kıvrıntılar... Sümüklü böcek gibi solucan gibi hayvancıklar... İrfan Bey hep onları adlarıyla sanlarıyla anlatıyor. O kitapta kuyruklu bir tane değil ki dolu... Hepsinin zamanı varmış. Kimisi on senede, kimisi

2 Örgü modelleri.

yirmi, otuz, kırk, elli, altmış, yüz, daha bilmem kaç sene kalıp kalıp bizim dünyanın yanından geçerlermiş.”

Emeti Hanım, üzüntüsünden birkaç defa geçirerek:

“Aman aman geçsin. Kimseyi incitmeden geçsin. İki gözüm bizden uzak olsun.”

Mebrure:

“Anne biz de gidip kuyruklunun resmine bakalım. Kedi kuyruğu gibi mi? Karaman kuyruğu gibi mi acaba?”

Emeti Hanım:

“Gecenin birinde gelip de çatarak evlerimizin damlarını gümbür gümbür başımıza indirirse kedi kuyruğunu o zaman görürsün sen. Aman bu şimdiki tazeler... Ne işitirlerse hemen görmeye kalkan bu deli kızlar...”

Bedriye Hanım:

“İrfan Bey kitaptaki birçok kuyrukluların içinden bir tanesini parmağıyla göstererek, ‘Gelip de bize çatacak diye korktuğumuz haspa işte bu,’ dedi.”

Emeti Hanım:

“Kız nasıl şey, tarif et! Meraktan çatlayacağım. Ben de gidip göreyim bari.”

Bedriye Hanım:

“Ah nasıl tarif edeyim anacağım... Denizkızı gibi mi desem, Ankara keçisi mi? Yoksa Van kedisi gibi mi desem işte öyle saçaklı bir kafa... Badem gibi çekik çekik gözler... O taranmış, keten gibi beyaz nurlu saçlar... Ta topuklara kadar inmiş...”

Emeti Hanım:

“Kız, ihtiyar mı? Ak saçlı mı?”

Bedriye Hanım:

“A, ihtiyar zahir... Adeta akbaba. O kitapta yazıyor, bilmem kaç yüz yaşındaymış.”

Emeti Hanım:

“Bize dokunmayın da Cenab-ı Mevla daha uzun ömürlü etsin.”

Mebrure:

“Anne ne olur biz de gidip görelim.”

Emine Hanım:

“Gideriz. Görürüz. Gürültü etme. Haydar uyanacak.”

Bedriye Hanım:

“Adı da var. Dur bakayım neydi? Şey, halamın yıldızı...”

Emeti Hanım:

“Ah, çarçabuk kuyrukluyla hısım akraba oluverdiler. Onların halasıysa iki gözüm, benim de teyzem olsun, bize dokunmayın.”

Mebrure:

“Benim de büyükanam olsun...”

Bedriye Hanım:

“Benim de kaynanam olsun bari...”

Hep bir ağızdan birer kahkaha salıverirler. Gürültüden salıncakta Haydar uyanır. Bir ağlama, bir yaygaradır başlar. Emine Hanım pencereden çekilip çocuğu sallayarak:

*“Uyandı oğlan a dostlar ninni
Haydi gidin hoşhoşlar ninni
Benim yavrurum uyayacak ninni
Gülüştürmeyin hanımlar ninni
E... e... e... e... e...”*

Emeti Hanım:

“Kızım Bedriye, kuyrukluuyu kaynanana benzetme, eğer hırçınlığı ona çekerse maazallah bu dünya altüst olur.”

Bir ikinci kahkaha sağanağı başladı e snada Emeti Hanım'ın başı birdenbire duvarın arkasından kaybolur. Sesi kesilir.

Bedriye Hanım, Mebrure'ye hitaben:

“A, hatuna ne oldu Mebrure? Lakırdıyı kesti. Oradan kayboldu.” Haykırarak devam etti. “Emeti Hanımcığım düştün mü? Ne oldun?”

Emeti Hanım biraz derinden:

“Ah ne olacağım! Üstüne bastığım çürük küfenin dibi çıktı. Göğsüme kadar içine gömüldüm. Ne kalça ne kuyruk sokumum kaldı. Hep sıyrıldı. Hurd oldum şöyle hurd... Nene lazım senin a alık kahpe küfeye çıkıp da komşularla çene yarıştırsın.”

Bedriye Hanım:

“A, vah vah, gördünüz mü zavallının başına geleni? Evde kimse yok mu Emeti Hanımcığım?”

Emeti Hanım:

“Yok ya! Oğlan mektepte. Hayriyem de etekliğinin etrafına makine çevirmeye Bedestenlilerin evine gitti.”

Bedriye Hanım üzgün üzgün:

“A, onlar gelinceye kadar ne yapacaksın küfenin içinde?”

Emeti Hanım inleyerek:

“Ah ne yapacağımı bilir miyim yavrum? Kapana tutulmuş fare gibi bunun içinde oturacağım.”

Bedriye Hanım:

“Şöyle biraz çalış çabala bakalım, belki çıkarsın.”

Emeti Hanım sağına soluna kıvranıp çıkmaya uğraşarak:

“Ah, mümkün değil... Küfenin ağaçları böğrüne batıyor. Tıpkı kapana benziyor. İçine girmesi kolay da çıkması güç...” Ağlamaya başladı. “Ne yapacağım ben şimdi?”

Emine Hanım salıncağın başında ninnisine devamla:

*“Pek yaramaz susmuyor ninni
Ne desem uyumuyor ninni
Kuyrukludan korkmuyor ninni
E yavruma e... e... eh...”*

Mebrure pencereden başını uzatabildiği kadar uzatarak komşuya doğru sarkıp:

“Bedriye Teyze yıldızın gözleri tarif ettiğin kadar sahi güzel mi?”

Bedriye Hanım:

“Pek alımlı. Hareli hareli... Görsen?”

Mebrure:

“Ya saçları?”

Bedriye Hanım:

“İpek gibi beyaz, uzun mu uzun... Topuklarını dövüyor.”

Mebrure:

“Ay, bir kere görsem. Meraktan çıldıracağım.”

Emeti Hanım küfenin içinden haykırarak:

“Orada vıcır vıcır ne konuşuyorsunuz? Ben bu berzaha bir kere düştüm. Bana oldu olacak. Burada bunalıyorum. Benimle de konuşunuz bari de biraz eğleneyim. Sıkıntıdan patlayacağım.”

Bedriye Hanım:

“O küfenin içinde ne kadar duracaksın?”

Emeti Hanım:

“Birisi gelip de beni kurtarıncaya kadar.”

Bedriye Hanım:

“Ne vakit gelecekler?”

Emeti Hanım:

“Allah bilir.”

Bedriye Hanım:

“Kapı çalınırsa kim açacak?”

Emeti Hanım:

“Cinler periler.”

Bedriye Hanım:

“Hayriye Hanım'da anahtar yok mu?”

Emeti Hanım:

“Var.”

Bedriye Hanım:

“Eh, öyleyse isabet... Fakat o gelinceye kadar anacığım sen üşüyeceksin.”

Emeti Hanım:

“Yarı belimden aşağısı buz kesildi. Dondum zati. Bütün yellerim, kulunçlarım ayaklanacak.”

Mebrure:

“Hanım Teyze, halamın yıldızı sakallı mı, bıyıklı mı?”

Bedriye Hanım:

“Sakalı bıyığı belli değil ki! Yüzü gözü tüy içinde.”

Emeti Hanım:

“Bedriye kızım, kuyrukluyu Mebrure’ye pek methetme. Baksana bıyıklı mı diye soruyor. Erkek zannediyor. Şimdiki tazelerin gönülleri pek arsız. Belki seviverir. Aya, güneşe âşık olan budalalar çok...”

Mebrure darılarak:

“Emeti Hanım’ın da söylediği lakırdıya bakınız. Ben onun için mi sordum?”

Emeti Hanım birdenbire feryat etmeye başlayarak:

“Ay gördünüz mü başımıza gelenleri?”

“Ne oldun anneciğim?”

“Ne olacağım... Kız bugün yemek pişirdi. Sahanlara kurtardı³. Taşlığa dizdi. Komşuya gitti. Bahçe kapısı açık kalmış. Kediler birer birer içeri giriyor. Bir şeye yanmam, efendibaban sütlaç istedi. Bizim kız içine vanilya koydu.

3 Burada “kurtarmak” fiili, yemeği hazırlayıp yenecek duruma getirmek anlamında kullanılmıştır.